भारत गणराज्य सरकार
तथा
आयरलैंड सरकार
के बीच
सांस्कृतिक सहयोग करार

भारत गणराज्य सरकार तथा आयरलैंड सरकार (जिन्हें आगे संविदाकारी पक्ष कहा गया है),

घनिष्ठ सांस्कृतिक संबंध स्थापित करने और उन्हें बढ़ाने की संयुक्त इच्छा से प्रेरित होकर, और

विज्ञान एवं प्रौद्योगिकी, जनस्वास्थ्य, जनसंचार, पर्यटन और खेल के क्षेत्रों में कार्यकलाप सहित कला, संस्कृति, पुरातत्व विज्ञान, शिक्षा के क्षेत्रों में भारत और आयरलैंड के बीच हर संभव तरीके से संबंधों और तालमेल को प्रोत्साहित तथा उनके विकास की इच्छा से निम्नलिखित पर सहमत हुए हैं :

अनुच्छेद 1

संविदाकारी पक्ष विज्ञान एवं प्रौद्योगिकी, चिकित्सा अनुसंधान एवं जनस्वास्थ्य, सूचना एवं शिक्षा के जनसंचार, पर्यटन, खेल-कूद के क्षेत्रों सहित कला एवं संस्कृति, पुरातत्व विज्ञान, शिक्षा के क्षेत्रों में एक दूसरे की संस्कृतियों तथा कार्यकलापों की जानकारी का परस्पर आदान-प्रदान करने के उद्देश्य से इन क्षेत्रों में सहयोग में सहायता करेंगे और प्रोत्साहन देंगे।

अनुच्छेद 2

प्रत्येक संविदाकारी पक्ष इस संबंध में नियमों, विनियमों तथा सामान्य नीति के अनुरूप एक दूसरे के क्षेत्र में सांस्कृतिक संस्थान स्थापित कर सकते हैं और इस प्रयोजनार्थ उल्लेखनीय है कि ऐसे किसी संस्थान की स्थापना से पहले संबंधित सरकार की पूर्व अनुमति प्राप्त की जाएगी। ऐसे संस्थानों की स्थापना संबंधी ब्यौरे एक ऐसे अतिरिक्त नयाचार (प्रोटोकॉल) के माध्यम से दोनों देशों के बीच सहमति से इस करार के प्रवृत्त होने के बाद तय किए जाएंगे।

अनुच्छेद 3

संविदाकारी पक्ष निम्नलिखित को प्रोत्साहित करेंगे और उसमें सहायता करेंगे :

(क) व्याख्यानों, अध्ययन दौरों तथा विशेष पाठ्यक्रमों के लिए प्रोफेसरों तथा विशेषज्ञों के परस्पर दौरों का आदान-प्रदान;

(ख) शैक्षिक, साहित्यिक, वैज्ञानिक, तकनीकी, कलात्मक, खेलकूद तथा पत्रकारिता संघों और संगठनों के प्रतिनिधियों के परस्पर दौरों का आदान-प्रदान;

(ग) महासम्मेलनों, सम्मेलनों, संगोष्ठियों तथा सेमिनारों में भागीदारी।

अनुच्छेद 4

संविदाकारी पक्ष निम्नलिखित को प्रोत्साहित करेंगे तथा उसमें सहायता करेंगे:

(क) कला और संस्कृति के क्षेत्र में तथा फिल्मों, वृत्तचित्रों, रेडियो तथा दूरदर्शन जैसे जनसंचार के क्षेत्र में आदान-प्रदान करना;

(ख) विज्ञान, शिक्षा, खेल, पुरात्व के क्षेत्रों में आदान-प्रदान; और

(ग) पुस्तकों, पत्रिकाओं तथा अन्य शैक्षिक, वैज्ञानिक, तकनीकी, सांस्कृतिक, खेल संबंधी प्रकाशनों का अनुवाद तथा आदान-प्रदान और जहां संभव हो कला-वस्तुओं की प्रतिकृतियों का आदान-प्रदान करना।

अनुच्छेद 5

प्रत्येक संविदाकारी पक्ष एक दूसरे के देश के उच्च शैक्षिक संस्थानों तथा अनुसंधान प्रयोगशालाओं में अध्ययन तथा व्यवहारिक प्रशिक्षण पाठ्यक्रमों में प्रवेश पाने के इच्छुक विद्यार्थियों तथा वैज्ञानिक कार्मिकों को सुविधाएं तथा छात्रवृत्तियां प्रदान करने का प्रयास करेंगे।

अनुच्छेद 6

प्रत्येक संविदाकारी पक्ष भावी सहयोग में सहायता करने के उद्देश्य से संस्थागत स्वायत्तता का सम्मान करते हुए एक-दूसरे के देश में शैक्षिक उपाधियों तथा अन्य अर्हताओं को परस्पर मान्यता देने संबंधी प्रणाली स्थापित करने की संभावना का सक्रिय रूप से पता लगाने पर सहमत होंगे।

अनुच्छेद 7

प्रत्येक संविदाकारी पक्ष रेडियो, दूरदर्शन तथा प्रेस के माध्यम से एक दूसरे की जीवनशैली तथा संस्कृति के विभिन्न रूपों को प्रस्तुत करने का प्रयास करेगा। इस उद्देश्य को ध्यान में रखते हुए दोनों पक्ष उपयुक्त सामग्रियों तथा कार्यक्रमों का आदान-प्रदान करेंगे।

अनुच्छेद 8

संविदाकारी पक्ष निम्नलिखित में सहायता करेंगे और उसको बढ़ावा देंगे :

(क) कलाकारों, नृत्य तथा संगीत मंडलियों का आदान-प्रदान;

(ख) कला तथा अन्य प्रदर्शनियों का आदान-प्रदान; और

(ग) चलचित्र के क्षेत्र में विशेषज्ञों का आदान-प्रदान तथा एक दूसरे के अंतर्राष्ट्रीय फिल्म महोत्सवों में भागीदारी।

अनुच्छेद 9

संविदाकारी पक्ष दोनों देशों के बीच खेल टीमों के दौरों को प्रोत्साहित करेंगे और प्रवृत्त राष्ट्रीय नियमों और विनियमों के अध्यधीन एक दूसरे के देश में उनके ठहरने तथा आने-जाने में सहायता करेंगे।

अनुच्छेद 10

संविदाकारी पक्ष संभव सीमा तक यह सुनिश्चित करेंगे कि उनके शैक्षिक संस्थानों के लिए निर्धारित पाठ्यपुस्तकों, विशेषतः इतिहास और भूगोल से संबंधित पाठ्यपुस्तकों में एक दूसरे के देश के बारे में तथ्यों संबंधी कोई गलती या गलत उल्लेख नहीं है।

अनुच्छेद 11

प्रत्येक संविदाकारी पक्ष अपने-अपने नियमों के अनुरूप गैर-वाणिज्यिक प्रयोजन हेतु आयात प्रक्रिया में तथा एक पक्ष से दूसरे पक्ष को भेजे जाने वाली ऐसी सभी सामग्री के प्रचालन में सहयोग करेगा जो इस करार के उद्देश्यों की पूर्ति के लिए आवश्यक हो।

अनुच्छेद 12

वर्तमान करार के उद्देश्यों के कार्यान्वयन के लिए संविदाकारी पक्षों द्वारा कभी भी आवश्यक समझे जाने पर दोनों सरकारों के बराबर प्रतिनिधियों से एक संयुक्त समिति गठित की जाएगी जिसकी बैठक 3 वर्ष में कम-से-कम एक बार संविदाकारी पक्षों के बीच परस्पर सहमति से या दोनों में से किसी एक के अनुरोध पर बारी-बारी से नई दिल्ली और डबलिन में आयोजित की जाएगी।

संयुक्त समिति निम्नलिखित कार्य करेगी :-

क) दोनों देशों में इस करार के कार्यान्वयन की समय-समय पर समीक्षा करना;

ख) संबंधित सरकार को कार्यान्वयन के तौर-तरीकों के बारे में सलाह देना;

ग) सांस्कृतिक, वैज्ञानिक, प्रौद्योगिकी तथा शैक्षिक आदान-प्रदान कार्यक्रमों का निर्धारण करना तथा उनकी समीक्षा करना।

घ) इस करार के कार्यक्षेत्र के भीतर उल्लिखित क्षेत्रों में संबंधित पक्ष को किसी भी पक्ष के हित की किसी भी मद की संस्तुति करना; और

ङ)	सामान्यतः इस बारे में संबंधित सरकार को सलाह देना कि इस करार के प्रावधानों का किस प्रकार प्रभावी ढंग से क्रियान्वयन किया जा सकता है।

अनुच्छेद 13

वर्तमान करार **पुष्टि दस्तावेजों** के आदान-प्रदान की तारीख से प्रवृत्त होगा। यह करार 5 वर्ष की अवधि के लिए प्रभावी रहेगा और आगे प्रत्येक बार 5 वर्ष की अवधि के लिए तब तक स्वतः नवीकृत होता रहेगा जब तक दोनों में से कोई भी एक पक्ष दूसरे पक्ष को इसे समाप्त करने की अपनी मंशा का 6 माह पूर्व लिखित नोटिस नहीं देता।

इस करार के साक्ष्य में अधोहस्ताक्षरियों, जो अपनी-अपनी सरकारों द्वारा विधिवत् रूप से प्राधिकृत हैं, ने वर्तमान करार पर हस्ताक्षर किए हैं और अपनी-अपनी मोहर लगाई है।

इस करार पर नई दिल्ली में दिनांक 19 जनवरी, 2006 को हिन्दी, आईरिश तथा अंग्रेजी भाषाओं की दो-दो मूल प्रतियों पर हस्ताक्षर किए गए और ये सभी पाठ समान रूप से प्रामाणिक हैं। निर्वचन में संदेह की स्थिति में अंग्रेजी पाठ मान्य होगा।

भारत गणराज्य सरकार की ओर से	**आयरलैंड सरकार की ओर से**
श्री एस. जयपाल रेड्डी	**श्री जॉन ओ' डोनोग्यू**
शहरी विकास और संस्कृति मंत्री	कला, खेल एवं पर्यटन मंत्री

Comhaontú um Chomhoibriú Cultúrtha

idir

Rialtas Phoblacht na hIndia

agus

Rialtas na hÉireann

Tá Rialtas Phoblacht na hIndia agus Rialtas na hÉireann (dá ngairfear anseo ina dhiaidh seo na Páirtithe Conarthacha),

ARNA SPREAGADH AG mian chomónta d'fhonn caidrimh chultúrtha níos dlúithe a bhunú agus a fhorbairt,

agus

GUR MIAN LEO an caidreamh agus an tuiscint idir an India agus Éirinn a chur chun cinn agus a fhorbairt ar gach bealach is féidir i gcúrsaí na healaíne, an chultúir, na seandálaíochta, an oideachais, lena n-áirítear gníomhaíocht san eolaíocht agus sa teicneolaíocht, na sláinte poiblí, na mórmheán cumarsáide, na turasóireachta agus na spórt,

TAGTHA AR AN gCOMHAONTÚ seo mar a leanas:

AIRTEAGAL 1

Éascóidh agus spreagfaidh na Páirtithe Conarthacha comhoibriú i réimsí na healaíne agus an chultúir, na seandálaíochta, an oideachais lena n-áirítear gníomhaíocht acadúil i réimsí na heolaíochta agus na teicneolaíochta, an taighde leighis agus na sláinte poiblí, mhórmheáin chumarsáide na faisnéise agus an oideachais, na turasóireachta, na spórt agus na gcluichí d'fhonn cuidiú le heolas níos fearr a fháil ar an gcultúr agus ar na gníomhaíochtaí, faoi seach, sna réimsí seo.

AIRTEAGAL 2

Féadfaidh gach Páirtí Conarthach, forais chultúrtha a bhunú, i gcríoch an pháirtí eile de réir dlíthe, rialachán agus polasaí ginearálta maidir leis seo; ar an tuiscint go ndéanfaí réiteach roimh ré leis an Rialtas lena mbaineann sula mbunófaí aon fhoras dá leithéid. Réiteofar na Sonraí, i ndáil le bunú foras dá leithéid, idir an dá thír trí bhíthin prótacail breise a mbeidh idirbheartaíocht le déanamh air tar éis don chonradh seo teacht i bhfeidhm.

AIRTEAGAL 3

Spreagfaidh agus éascóidh na Páirtithe Conarthacha:

a cuairteanna cómhalartacha ó ollúna agus ó shaineolaithe chun léachtaí a thabhairt, turais staidéir agus cúrsaí speisialta a dhéanamh;

b cuairteanna cómhalartacha ó ionadaithe ó chumainn agus ó eagraíochtaí oideachais, liteartha, eolaíochta, teicniúla, ealaíonta, spórt agus iriseoirí, agus.

c rannpháirtíocht ag comhdhálacha, dálaí, siompóisiamaí agus seimineáir.

AIRTEAGAL 4

Spreagfaidh agus éascóidh na Páirtithe Conarthacha:

a malartuithe i réimse na healaíne agus an chultúir agus i réimse na mórmheán cumarsáide mar scannáin, scannáin faisnéise, an raidió agus na teilifíse;

b malartú ábhar i réimsí na heolaíochta, an oideachais, na spórt, na scandálaíochta, agus

c aistriúchán ar agus malartú leabhar, tréimhseachán agus foilseachán eile oideachais, eolaíochta, teicniúil, cultúrtha agus spórt, agus nuair is féidir é, malartuithe ar chóipeanna nó ar earraí ealaíne.

AIRTEAGAL 5

Déanfaidh gach Páirtí Conarthach a dhícheall chun áiseanna agus scoláireachtaí a chur ar fáil do mhic léinn agus do phearsanra eolaíochta as an tír eile a bheadh ag iarraidh dul i mbun staidéir ina hinstitiúidí ardoideachais agus ina saotharlanna taighde mar aon le freastal ar chúrsaí oiliúna praiticiúla.

AIRTEAGAL 6

Comhaontóidh na Páirtithe Conarthacha, agus aird á thabhairt ar fhéinrialú institiúidí, an scóip do bhunú córais a thabharfadh comhaitheantas do chéimeanna acadúla agus do cháilíochtaí eile sa dá thír a ionramháil go gníomhach chun go mbeadh sé níos fusa comhoibriú le chéile sa todhchaí.

AIRTEAGAL 7

Déanfaidh gach Páirtí Conarthach a dhícheall gnéithe éagsúla de shaol agus de chultúr an Pháirtí eile a chur trasna trí mheán an raidió, na teilifíse agus an phreasa. Agus é seo mar sprioc malartóidh an dá pháirtí ábhair agus cláir fheiliúnacha.

AIRTEAGAL 8

Éascóidh agus cuirfidh na Páirtithe Conarthacha iad seo a leanas chun cinn:

a malartú ealaíontóirí, agus ensemble damhsa agus ceoil;

b malartú ar thaispeántais ealaíne agus eile; agus

c malartuithe saineolaithe i réimse na cineamatagrafaíochta agus rannpháirtíocht i bhFéilte Idirnáisiúnta Scannán a chéile.

AIRTEAGAL 9

Spreagfaidh na Páirtithe Conarthacha cuairteanna foirne spóirt idir an dá thír agus cuideoidh siad leo, faoi réir na ndlíthe náisiúnta agus na rialachán a bheidh i bhfeidhm, agus iad ag fanacht agus ag gluaiseacht thart ina gcríocha, faoi seach.

AIRTEAGAL 10

Cinnteoidh na Páirtithe Conarthacha chomh fada is is féidir é, nach mbeidh aon earráid ná aon mhífhaisnéis faoi fhíricí faoi thír an pháirtí eile, i dtéacsleabhair a leagfaí síos dá n-institiúidí oideachais, go speisialta sna cinn sin a bhainfeadh leis an Stair nó an Tíreolaíocht.

AIRTEAGAL 11

Éascóidh gach Páirtí Conarthach, de réir a ndlíthe, faoi seach, allmhairiú faoi chomhair críocha neamhthráchtála agus scaipeadh gach ábhair a thagann ón bPáirtí eile, lena mbeidh gá do chomhlíonadh chuspóirí an Chomhaontaithe seo.

AIRTEAGAL 12

Bunófar Comhchoiste ag na Páirtithe Conarthacha de réir mar agus nuair a mheasfar gá a bheith leis ar a mbeidh líon comhionann d'ionadaithe ón dá Rialtas, a thiocfaidh le chéile de réir mar atá comhaontaithe idir na Páirtithe Conarthacha nó ar iarratas ó cheachtar acu bíodh sin i New Delhi nó i mBaile Átha Cliath ar a laghad uair amháin i dtrí bliana, do chur i ngníomh chuspóirí an Chomhaontaithe reatha seo.

Beidh an Comhchoiste freagrach as :

a athbhreithniú tréimhsiúil a dhéanamh ar chur i ngníomh an Chomhaontaithe sa da thír;

b comhairle a chur ar an Rialtas dá mbaineann i dtaobh modúlachtaí an chur i ngníomh;

c cláir a bhaineann le malartú cultúrtha, eolaíochta, teicneolaíochta agus oideachais a chur le chéile, agus athbhreithniú a dhéanamh orthu sin;

d aon ábhar spéise do cheachtar don dá pháirtí a mholadh don Pháirtí dá mbaineann sna réimsí atá clúdaithe sa Chomhaontú seo; agus

e comhairle a chur, go ginearálta, ar an Rialtas dá mbaineann maidir leis an mbealach ina bhféadfaí forálacha an Chomhaontaithe seo a chur i ngníomh go héifeachtach.

AIRTEAGAL 13

Tiocfaidh an Comhaontú reatha i bhfeidhm ar dháta malartaithe na nIonstraimí Daingnithe. Beidh feidhm leis ar feadh tréimhse cúig bliana agus déanfar é a athnuachan go huathoibríoch ina dhiaidh sin ar feadh tréimhsí breise cúig bliana gach uair mura dtugann aon cheann den dá Pháirtí Chonarthacha fógra sé mhí roimh ré i scríbhinn don Pháirtí eile go bhfuil sé ar intinn aige críoch a chur leis.

DÁ FHIANÚ SIN tá na hionadaithe sin a bhfuil a sínithe anseo thíos agus iad údaraithe go cuí chuige sin ag a Rialtais tar éis an Comhaontú reatha seo a shíniú agus a séalaí a ghreamú de.

Arna dhéanamh i Delhi ar an19 lá seo Eanair, 2006 in sé scríbhinn bhunaidh, péire an ceann i ngach ceann de na teangacha seo an Hiondúis, an Ghaeilge, agus an Béarla, agus comhúdarás ag gach téacs ach i gcás ábhar amhrais a bheith ann is ag an téacs Béarla a bheidh an seasamh.

THAR CEANN RIALTAS
PHOBLACHT na hINDIA

S. Jaipal Reddy
Aire Forbairt Bailte agus
Cultúir

THAR CEANN RIALTAS
na hÉIREANN

Seán Ó Donnchú T.D.
Aire Ealaíon, Spóirt agus
Turasóireachta

CULTURAL COOPERATION AGREEMENT
BETWEEN
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF INDIA
AND
THE GOVERNMENT OF IRELAND

The Government of the Republic of India and the Government of Ireland (hereinafter referred to as the 'Contracting Parties'),

INSPIRED BY a common desire to establish and develop closer cultural relations, and

DESIROUS OF promoting and developing in every possible manner the relations and understanding between India and Ireland in the realms of art, culture, archaeology, education, including activity in the fields of science and technology, public health, mass media, tourism and sports,

HAVE AGREED as follows:

ARTICLE 1

The Contracting Parties shall facilitate and encourage cooperation in the fields of art and culture, archaeology, education including academic activity in the fields of science and technology, medical research and public health, mass media of information and education, tourism, sports and games in order to contribute towards a better knowledge of their respective cultures and activities in these fields.

ARTICLE 2

Each Contracting party may establish, in the territory of the other, cultural institutes in accordance with laws, regulations and general policy in this regard, it being understood that prior clearance of the Government concerned would be obtained before any such institution is established. The details regarding the establishment of such institutions shall be settled between the two countries by means of an additional protocol to be negotiated after this agreement enters into force.

ARTICLE 3

Contracting Parties shall encourage and facilitate:

a) reciprocal visits of professors and experts for delivering lectures, study tours and special courses;

b) reciprocal visits of representatives of educational, literary, scientific, technical, artistic, sports and journalists' associations and organizations; and

c) participation in congresses, conferences, symposia and seminars.

ARTICLE 4

The Contracting Parties shall encourage and facilitate :

a) exchanges in the field of art and culture and in the field of mass media such as films, documentaries, radio and television;

b) exchange of materials in the fields of science, education, sports, archaeology; and

c) translation and exchange of books, periodicals and other educational, scientific, technical, cultural, sports publications and wherever possible exchange of copies of art objects.

ARTICLE 5

Each Contracting Party shall endeavour to provide facilities and scholarships to students and scientific personnel of the other country seeking to study in its institutions of higher education and research laboratories as well as to follow practical training courses.

ARTICLE 6

The Contracting parties shall agree to explore actively having regard to institutional autonomy, the scope for establishing a system for mutual recognition of academic degrees and other qualifications in both countries to facilitate future collaboration.

ARTICLE 7

Each Contracting Party shall endeavour to present different facets of the life and culture of the other Party through the media of radio, television and press. With this end in view, the two parties shall exchange suitable materials and programmes.

ARTICLE 8

The Contracting parties shall facilitate and promote :

a) exchange of artists, and dance and music ensembles;

b) exchange of art and other exhibitions; and

c) exchanges of experts in the field of cinematography and participation in each other's International Film Festivals.

ARTICLE 9

The Contracting Parties shall encourage visits of sports teams between the two countries and shall facilitate subject to the national laws regulations in force, their stay and movements in their respective territories.

ARTICLE 10

The Contracting Parties shall, to the extent possible, ensure that text-books prescribed for their educational institutions, particularly those relating to History and Geography, do not contain any error or misrepresentation of facts about each other's country.

ARTICLE 11

Each Contracting Party shall facilitate, in accordance with its respective laws, the importation for non-commercial purpose and circulation of all material originating from the other party that may be necessary for the fulfillment of the objectives of this Agreement.

ARTICLE 12

For the implementation of the objectives of the present Agreement, a Joint Committee shall be established by the Contracting Parties as and when considered necessary consisting of an equal number of representatives of the two Governments, which shall meet as agreed upon between the Contracting Parties or at the request of either of them alternately in New Delhi and Dublin at least once in three years.

The Joint Committee will be responsible for :

a) reviewing periodically the implementation of this Agreement in the two countries;

b) advising the Government concerned on the modalities of implementation;

c) formulating cultural, scientific, technological and educational exchange programmes and reviewing the same;

d) recommending to the Party concerned any item of interest to either party in the fields within the scope of this Agreement; and

e) generally advising the Government concerned as to the manner in which the provisions of this Agreement may be implemented effectively.

ARTICLE 13

The present Agreement shall come into force on the date of exchange of the Instruments of Ratification. It shall remain in force for a period of five years and shall be renewed automatically thereafter for further periods of five years each time unless either Contracting Party gives to the other Party a six month's prior written notice of its intention to terminate it.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned representatives being duly authorized thereto by their respective Governments, have signed the present Agreement and have affixed their seals.

Done at New Delhi on this nineteenth day of January two thousand and six, in two originals each in the Hindi, Irish and English languages, all the texts being equally authentic. In case of doubt, the English text shall prevail.

FOR THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF INDIA

S. JAIPAL REDDY
MINISTER FOR URBAN DEVELOPMENT AND CULTURE

FOR THE GOVERNMENT OF IRELAND

JOHN O' DONOGHUE
MINISTER FOR ARTS, SPORTS AND TOURISM